

SÜG-Press

02. mai 2012

leht asub aadressil www.syg.edu.ee

Number 342

KOLMAPÄEVAST PÜHAPÄEVANI

- K 02.05 14.00 Direktsiooni koosolek
15.00 Metoodikanõukogu
koosolek
- N 03.05 Külas on Viirikankaan Koulu
Rovaniemist
Ül.lastekooride konkurss
- R 04.05 Ül. lastekooride konkurss
Riigiksam:
ÜHISKONNAÕPETUS
10.00 Alglklasside maakondlik
teaduspäev
- E 07.05 Klassivanemate koosolekud
- T 08.05 Riigiksam: INGLISE KEEL kirjalik
Õpilasesinduse koosolek
09.00 Projektõppepäev
- K 09.05 Direktsiooni koosolek
15.30 Klassijuhatajate
nõupidamine
Võõrkeelte ainekomisjoni koosolek
Kooride kevadkontsert
Riigiksam: INGLISE KEEL suuline
- N 10.05 Riigiksam: INGLISE KEEL suuline
17.30 1. - 2. kl kevadkontsert
- R 11.05 Ül. alglklasside teatrifestival
Riigiksam: INGLISE KEEL suuline
17.30 3. - 4. kl kevadkontsert
Geograafiaolümpiaadi lõppvoor
- L 12.05 Geograafiaolümpiaadi lõppvoor
MK Saaremaa Laululinnu valimine
20.00 Varsakabi 25
- P 13.05 Geograafiaolümpiaadi lõppvoor

DIREKTSIOON TÄNAB

Rita Ilves — Kreptlaste suurepärase juhendamise eest vabariiklikuks põhikoolide teatrifestivaliks.

Mari Ausmees, Riina Laanes, Pilvi Karu, Rita Ilves, Sirje Kreisman, Kersti Truverk, Eena Mark, Ülle Mägi, Virve Lõbus, Väino Paju, Andreas Noor, Ruth Kask ja tema köögimeeskond, Triino Lest, Diana Õun — kevadkontserdi ja –nädala läbiviimise eest.

PEDAGOOGILISED KÕNELUSED

- K 02.05 Marika Pärtel. Elu 21. sajandil
N 03.05 Direktsiooni info
R 04.05 Inga Paaskivi.
Temperamentitüüpide tänapäev
- E 07.05 Viljar Aro
K 09.05 Triino Lest. Noorsootöö ja
huvihariduse ühisosa
- N 10.05 Direktsiooni info
R 11.05 Marika Pärtel.
Juhtimiskoolitusest Viljandis

ÕNNITLEME!

Põhikooli aasta õpilane 2012

Magnus Kaldjärv 9b

Gümnaasiumi aasta õpilane 2012

Mart Laus 12c

Aasta õpetaja 2012

Riina Laanes

MAAILM HAISEB?

Inimese elu headus sõltub selle kvaliteedist. Elukvaliteedi koostisosadeks võib lugeda viit komponenti: suhtumine, mõtlemine, suhted, tervis ja töö.

Suhtumine

Kord tegi vanaisa, kellel muuseumis olid ka pikad vuntsid, diivanil lõunainakut. Lapselapsed mõtlesid, et teevad väheke nalja ning määrisid vanaisale vuntsidesse hirmsa haisuga juustu. Mõne aja pärast vanaisa ärkas ja imestas: „Miks see tuba teil nii jubedasti haiseb?“ Läks kööki, et ehk on seal selgem õhk, aga võta näpust: „Kuulge, köögis haiseb ka midagi!“ Mõtles siis, et läheb õue värsket õhku hingama, aga sinna jõudnud, kostis valjuhäälnel ahastav hüüd: „Appi, terve maailm haiseb!“

Suhtumine koosneb pisiasjadest. Kas sa koristad enda järelt ise või loodad, et küll keegi teine teeb? Kas sa kritiseerid teisi inimesi ja arvad, et sul on täielik õigus seda teha? Kas sa arvad, et ainult sinul on alati õigus ja teised ei tea midagi? Kas sa austad võrdsele kõiki inimesi või valid, keda austad rohkem, keda vähem ja keda üldse

mitte? Kas sa näed igas võimaluses probleemi või probleemis võimalust? Kas sa leiad alati põhjust virisemiseks?

See, kuidas inimene suhtub teistesse, sõltub sellest, kuidas ta suhtub iseendasse. Kas me oleme seadnud endale õige ja vale piirid? Kas me tunnistame endale oma vigu? Kas me anname endale oma vead andeks ning püüame neid mitte korrata? Kui me seda kõike suudame, siis ei ole probleemiks ka teistesse samamoodi suhtuda.

Mõtlemine

Mõtlemine ja suhtumine käivad käsikäes, nad on võrdelises sõltuvuses. Ei ole võimalik olukord, kus üdini positiivsete mõtete juures on üdini halb suhtumine. Kujutame ette ühte maali, kus on taust ja detailid. Kui taust on vale, mõjub kogu maal valesti. Kui detailid on valed, on olukord sama. Seega peavad need kaks — mõtlemine ja suhtumine — teineteist toetama. Kujutage ette olukorda, kus inimesed suudavad lugeda üksteise mõtteid. Kõik, mis sinu peas toimub, on teistele avalik. Millised oleksid sinu mõtted siis?

Suhted

Meie elukvaliteeti määrab kolmas komponent on suhted, eelkõige lähisuhted — perekond ja lähedased sõbrad. Inimene, kelle suhted perekonnas on head ja kindlad, suudab hoida suhteid ka väljaspool perekonda, ta on rahulik ja turvaline kaaslane, sest ta teab, et tal on alati koht, kus teda oodatakse ja hinnatakse. Inimene, kelle lähisuhted ei ole korras, kipub olema konfliktne ja teiste suhtes kriitiline.

On teada-tuntud ütlus: „Armasta oma ligimest nagu iseennast.“ Sõnastame selle ütluse pisut ringi: „Sa ei suuda teisi austada, kui sa ei austa iseennast.“ Seega - mida tähendab iseenda austamine? Kas see on oma vigadele õigustuse otsimine, oma tahte esile seadmine?

Tervis

Meie füüsiline eluiga ei kesta kauem kui meie tervis. Ilmselt sõltub tervise kvaliteet väga palju meie suhtumisest iseendasse. Piisavalt und, liikumist, vee tarbimist, korrektset toitumist — see ei nõua just väga palju, aga kui need tegemata jätta, siis on tagajärjed üsna pea märgata. Magamata inimene on närviline ja selle tagajärjel kannatavad suhted. Ebapiisav liikumine ning ebatervislik toitumine on liigseks koormaks meie südamele ja nii edasi ja nii edasi.

Töö

Tööl veedame ligikaudu veerandi kogu nädalast. Seal on meil kindel suhtlusringkond ja kindlad ülesanded. See, kuidas need õnnestuvad, sõltub paratamatult jällegi — meie suhtumisest. Kas me oskame suhteid hoida ning kas me täidame oma ülesandeid alati hoolikalt ja vastutustundlikult? Kas me oskame hinnata detaile ja märgata protsessi? Eriti suurt vastutust nõuab töötamine inimestega, sest tahes-tahtmata jätame teistesse mingi jälje. See jälg sõltub — meie suhtumisest.

Seega on meie elukvaliteedi aluseks suhtumine — meisse endisse, teistesse, oma tervisesse ja töösse. Hea võimalus oma suhtumist korrigeerida on ennast ausalt ja põhjalikult analüüsida. Ole enda vastu aus — kas sinu maailm haiseb või on põhjus kusagil hoopis lähemal?

Monika Raudsik, tugioppe koordinaator

TOP 10 2012. aastal

Olümpiaadide kokkuvõte mai 2011 – aprill 2012

Olümpiaadidest võttis osa 122 (eelmisel aastal 116) õpilast, neist 122-st pääses esikolmikusse 66 (62), mitmes aines oli esikolmikus 19 (20) õpilast.

Maakondlikelt olümpiaadidelt on kokku toodud 37 (39) esikohta, 28 (32) teist kohta ning 24 (28) kolmandat kohta.

Olümpiaaditulemuste põhjal kujunes 2011/12 õppeaasta

Teaduse Top 10 järgmiseks:

1. Magnus Kaldjärv 9B
2. Hanna Tuus 9B
3. Robi Jürgen Algo 10B
4. Mari Kolk 7A
5. Jakob Prii 12C
6. Miikael Tuus 6B
7. Lauri Leemet 8A
8. Eva Aarnis 6B
9. Pärlin Luhila 11C
10. Krister Aleks Kasemaa 11C

Kultuuri Top 10

1. Kärt Männa 10a
2. Sandra Kahu 11a
3. Airike Kapp 6b
4. Maria Pihlak 8a
5. Hans-Peter Grass 11a
6. Helina Eist 12a
- 7.-8. Katrin Hommik 11a

7.-8. Jarvo Kärj 11b
9.-11. Mart Truu 6b
9.-11. Eva Aarnis 6b
9.-11. Carlos Liiv 6b

Spordi Top 10

1. Teele Treiel	12c	314
2. Gerli Gull	6b	291
3. Eva Haaavel	8a	278
4. Rauno Liitmäe	11c	274
5. Rimo Timm	12c	155
6. Kristo Õunap	10c	145
7.- 8. Grete Pokk	12b	130
Mari Peeters	12c	130
9. Kaisa Kaldmäe	12a	126
10. Kadi Maripuu	12a	116

Marek Schapel, õppealajuhataja

Häid tulemusi meie noortelt loodusteadlastelt

Magnus Kaldjärv — Euroopa loodusteaduste olümpiaadi hõbemedalist.

22.-29. aprillini toimus Vilniuses Euroopa loodusteaduste olümpiaad (EUSO). Eestit esindas seal kaks kolmeliikmelist võistkonda. Võistkond, kuhu kuulus ka meie kooli 9.b klassi õpilane Magnus Kaldjärv, saavutas hõbemedali. See on olümpiaad, kus osalejad peavad lahendama ülesandeid nii keemiast, bioloogiast kui ka füüsikast. Magnuse ülesandeks oli bioloogiaülesannete lahendamine. Eesti teine võistkond, kuhu kuulusid vaid gümnaasiumi õpilased, saavutas samal olümpiaadil kuldmedali.

Magnusel on käesoleva õppeaasta rahvusvahelise loodusteaduste olümpiaadi pronksmedali kõrvale saadud seega tunduvalt kirkam medal. Palju õnne suurepärase saavutuse puhul!

Kaspar Mölder, Hanna Tuus ja Gerda Nelis — vabariiklike konkursside parimate hulgas 27. aprillil toimus Tartus Archimedese ehk noorteadlase konkursi lõpuüritus ja parimate autasustamine. Archimedese konkurss on iga aastaga üha rohkem populaarsust kogunud ja kui veel kümme aastat tagasi võitis sellest konkursist osa vaid mõnikümme õpilast, siis käesoleval konkursil oli neid juba tublisti üle saja.

Põhikoolis saavutas esimese preemia meie Kaspar Mölder 9.b klassist tööga „Kormorani vaenamisest“. Auväärse teise koha preemia saavutas Hanna Tuus 9.b klassist tööga „Hundi (Canis lupus) bioloogiast ja murdmisjuhtumitest ning nende kajastamisest Saare maakonnas 2010.-2012. aastal“. Tubli kolmanda koha preemia saavutasid meie sõbrad Helena Ellermaa ja Merilin Mänd (7. kl.) Aste Põhikoolist tööga „Kuressaare linna õhu mikrobioloogiline saaste“.

Samal üritusel autasustati ka vabariikliku meditsiinalaste uurimistöde konkursi parimaid. Saare maakonda tuli sellelt konkursilt kaks teist kohta. Nende omanikeks olid meie koolist Gerda Nelis (10.b kl.), kes osales konkursil tööga: „Leepra Eestis – ajaloost tänapäevani“ ja Kaari Maidle Kuressaare Gümnaasiumist (10. kl.), kelle tööks oli “Hirmud ning nende esinemine Kuressaare Gümnaasiumi 36. lennu gümnaasistide seas“.

Õnnitleme kõiki võitjaid!

Inge Vahter

ÜLERIIGILINE PÕHIKOOLI TEATRIFESTIVAL

27.-28. aprillil toimus Kuusalus üleriigiline põhikooli teatrifestival, kus osales 15 trüppi. Saaremaad esindasid Kreputlased, kellel läks väga hästi.

Žüriisse kuulusid näitlejad Elina Reinold, Tõnu Tamm ja Marek Tammets.

Anti välja grand prix ja 3 laureaaditiitlit, millest üks tuli Kreputlastele. Lisaks said näitlejapreemia Maria-Helena Paljenko, Airike Kapp, Mart Truu ja Henri Paomees. Grand prix viis koju Jõgeva Liblikapüüdja.

Aitäh Kreputlastele väga hea esinemise ja muidu igati mõnusa olemise eest.

Meie sõit sai teoks tänu Euroopa Sotsiaalfondile.

Rita Ilves, Kreputlaste juhendaja

KOOLIVORMI TELLIMISEST 1. – 9. klassini

Järgmiseks õppeaastaks saab koolivormi tellida 01. - 31. maini 2012 SAAREMAA KAUBAMAJAST.

Lapsevanemal palun pöörduda tellimuse vormistamiseks kaubamaja II korruse lasteosakonna kassa müüja poole. Tellimused on nimekirja alusel. Lastel on võimalus koolivormi selga proovida.

Põhikooli koolivormi tüdrukute ja poiste triiksärke võib tellida, kuid on võimalus ka endal muretseda. Triiksärkide värv peab olema sinine (helesinine, tumesinine), valge. Muud värvitoonid ei ole lubatud. Ei ole lubatud ka triibulised, täpilised jne triiksärgid.

Tüdrukute pluusi number alates 26 kuni 40-ni ja pikkusele 128-172 cm.

Poiste triiksärgid kasvule 122-170 cm.

Vestid ja kampsunid kasvule 122-188 cm.

Õpilastel on koolivormi kandmine kohustuslik.

Viljar Aro, koolijuht

MAAKONNA PARIMAD

19. aprillil toimusid Saare maakonna 4.-6. klassi tütarlastele võrkpalli meistrivõistlused Kuressaare Gümnaasiumis. Kohale oli tulnud 4 võistkonda. Meie kooli võrkpallitüdrukud võitsid Valjala PK 2:0 ja Kärla PK 2:0. Otsustavas kohtumises Kuressaare Gümnaasiumiga õnnestus korraldajatel minna pikalt juhtima esimeses geimis. Jõudsime neile küll järele, kuid kaotasime 24:26. Teine geim oli samuti väga tasavägine. Siin õnnestus SÜG-i võistkonnal paremus maksma panna. Kuldses kolmandas geimis läksime kindlalt juhtima ja võitsime. Kogu mäng 2:1 SÜG-ile.

Võistluste paremusjärjestus oli järgmine:

I koht Saaremaa Ühisgümnaasium

II Kuressaare Gümnaasium

III Valjala Põhikool

IV Kärla Põhikool

Autasustamisel pandi kolmele esimesele võistkonnale kaela medalid, kätte anti diplomid ja võitjale koolile oli veel karikas. Õpetajale oli see ilus pidupäev.

SÜG-i võistkonnas mängisid tublilt kapten Gerli Gull, Kadri Aru, Eliisa Saar, Karita Kääsk (kõik 6b-st) ning Elo Nõmm ja Laura Lisell Jalakas 5b-st.

Õnnitlen tüdrukuid ja tänan neid ilusa võistluse eest.

Aime Metsmaa, kehalise kasvatusõpetaja-treener, kehalise kasvatusõpetajate ainekomisjoni esimees

MÜÜA HEA TELESKOOP!

Vähekasutatud heas korras Meade 10-tollise läbimõõduga peegelteleskoop LX200GPS ACF koos kõige esialgse vaatlusteks ja pildistamiseks vajaminevaga.

Komplekti kuuluvad:

- 10" LX200GPS koos monteeingu ja originaalkomplekti kuuluvaga
- Okularide komplekt (5 tk) Meade 5000 seeria
- Adapter teleskoobi ja Canon EOS seeria DSLR kaamera ühendamiseks
- 45° prisma maapealsete objektide vaatlusteks
- Meade polariseeriv filter
- 2x Barlow lääts
- Okulari avasse käiv weebikaamera
- Originaal transpordipakend
- Kasutusjuhendid (inglise keeles). Soovi korral individuaalne abi seadistamiseks

Kogu komplekti hind on 2500.- EUR (hetke turuhind umbes 5000 EUR).

Info telefonil 51 16 789

MEIE KLAAS – 1. B

Mis on teie meelest kooli juures toredate?

Kooli juures on tore see, et saab targemaks ja, et saab sõpradega suhelda.

Kuidas saate läbi oma klassikaaslastega?

Saame kõigiga hästi läbi, kõik on väga toredad.

Kas klassijuhataja meeldib teile? Miks?

Jah, meie klassijuhataja meeldib meile väga, sest ta on tore ja väga sõbralik.

Kuidas meeldib kooli toit (ja mis on kõige parem toit)?

Kõik toidud on väga maitsvad, eriti meeldivad kartulid ja praad. Magustoitudest on kõige parem kirsikompott.

Mis on teie lemmiktund? Miks?

Kunst, sest meile kõigile meeldib väga joonistada ja seal saab sõpradega rääkida.

Kas koolis käia on raske?

EIII!!!!

Mida te pärast kooli teete?

Käime igasugustes ringides ja trennides ning oleme pikapäevarihmas.

Mis ringides/trennides te käitate?

Maleringis, kunstiringis, võimlemas, purjetamas ja tantsimas.

Milline tund meeldib teile kõige vähem?

Miks?

Meile ei meeldi loodusõpetus, sest see tund on natuke igav.

Kelleks tulevikus saada tahaksite?

Ei tea veel.

Anna-Maria Lest ja Eva Hertzog, 7A

NUHKUR NAHISTAB

Siinses rubriigis anname teile lahendada ühe ülesande. Kes esimesena toimetab õige vastuse õpetaja Merle Prii kätte (mitte tema postkasti õpetajate toas!), siis teda ootab pisikene üllatus!

Head lahendamist!

1. Täienda vanasõna: „... tükk ajab suu lõhki.“
2. Mis oli raamatus „Kevade“ poisi nimi, kes armastas mängida kannelt?
3. Täienda vanasõna: „Kuidas töö, ... palk.“
4. Mis on „andetu“ vastandsõna?

Nelja vastuse esitähedest saad kokku ühe sõna. See ongi oodatavaks vastuseks!

SÜG-Press

2. b klassi projekt „Meie teeme teatrit“

Ühel jaanuarikuu hommikul ütles õpetaja, et hakkame näidendit õppima. Meile see mõte meeldis. Me ei olnud varem teatrit teinud ja tahtsime näha, kuidas see meil välja kukub. Kuidas laval olla ja rääkida?

Sobiva näidendi leidsime me oma emakeele õpikust. See näidend räägib kahest kurvast mänguasjast.

Näidendi pealkiri on „Hüljatud nukud“.

Õpetaja Alli jagas laste vahel osad nii, et iga laps sai oma osa. Mina mängisin selles etenduses jalakäijat, sünnipäevalast ja mänguasja. Igauks õppis oma osa pähe ja siis hakkasime aulas proove tegema. Õpetaja ütles meile, et peame valjusti rääkima, õpetas, kuidas näidelda. Näitlemine on väga raske, aga see on ka lõbus. Mulle meeldis näidelda, aga enne lavale minekut olin ma pabinas. Ühel kolmapäevaõhtul esinesime oma vanematele.

Emmele ja issile teater meeldis, aga nad ütlesid, et oleks võinud natuke pikem olla.

Eelmisel teisipäeval oli teatrimajas maakonna näitemängupäev. Me saime esineda suurel laval. Kohal olid lapsed üle terve Saaremaa. Kokku oli 12 etendust. Meil läks hästi. Saime tänukirja ja kommikoti.

Pildil lustakad 2.b klassi näitlejad Krista Kumbergi etenduses „Hüljatud nukud“

Krisse Pulk, 2B klass

RAAMATUKOGUS

Reedel käisime klassiga raamatukogus Mika Keräneni kuulamas ja autogramme võtmas. Autor rääkis meile, et ta on olnud jalgpallikohtunik. Mina käin jalgpallitrennis. Mika Keränen on kirjutanud neli raamatut. Ta kirjutab raamatuid, kus räägib jalgpallist. Tahaksin väga neid lugeda! Kui autor Mika Keränen oli oma loo ära rääkinud ja kõik olid autogrammid kätte saanud, läksime Raegaleriisse. Oleme seal käinud ka esimeses klassis. Tegime seal maalide põhjal väikese viktoriini. Ühed olid sinised ja teised rohelised. Mina olin roheliste võiskonnas. Saime ka diplomi. Seejärel läksime kooli. See oli väga tore kunstijaht!

Mihkel Keso, 2A

TUROVSKIT KUULAMAS

Me käisime klassiga kuulamas esmaspäeval, 23.04. Aleksei Turovskit. Ta rääkis meile loomadest väga huvitavalt. Ma isegi vahepeal naersin natuke. Ma sain teada, et hüljes hingab õhku välja ja karu ootab teda 5-6 m peal. Lõpuks pani Aleksei mu päevikusse allkirja ja joonistas sipelga. See oli kõige toreدام päev!

Eliise Kask, 2.a

Esmaspäeval, 23.04. läksime kuulama Aleksei Turovskit. Ma sain istuma esimesse ritta. Ta rääkis meile ohustatud loomadest. Ma sain teada, kuidas jääkaru hülge kätte saab: karu ujub enne hülgele hästi lähedale, hüppab siis järsult veest välja jääpanga juures ja ütleb: "Surprise!" Loengu lõpus sain allkirja ja looma pildi.

Margit Väin, 2.a

9A KLASSI REIS AUSTRIASSE (JÄTK)

Soojade vetega kaasneb ka palju vanureid, kes soovivad mõnusat puhkust ning seetõttu oli ka üldine poekaup vanematele inimestele.

Monument, mis asub täpselt Badeni keskpunkti

Huvitav oli ka see, et Austrias on väga vähe pangaautomaate.

Lausa kaks päeva pidin ootama, kuni märkasid ühte kuskil nurga peal peidus. Vahepeal hakkas tunduma, et neile antakse vist sularahas kätte. Hommikul olid äratused varakult, kord oli vaja panna kell helisema 5.30 hommikul. Hommikusöögid olid Austrias täitsa okei, kuid Poolas pisut kesine. Hinnad olid Austrias ikka päris krõbedad, küsiti ligikaudu 5 eurot ühe koogitüki eest.

Maiustamist väärt tortidükike

Riided aga see-eest väga kallid polnud. Ega me kogu aeg väljas söömas ka ei käinud, aga raha libises näppude vahelt ikka kiirelt. Tagasisõit sujus palju kiiremalt ja lõbusamalt kui minek. Tegime Tšehhis ka pisikese poepeatuse, kust osteti kodustele reisinänni kaasa. Kodu poole sõites oli nii masendav aknast välja vaadata, ões läks aina udusemaks ja külmemaks. Samas aga olime terve reisiloleva aja söönud rämpstoitu, kiirmakarone ja koogikesi kohvikutes/ restoranides. Igatsus koduse sooja toidu järele oli suur. Kuressaarde tagasi jõudsime 24. märtsil umbes kell 23.00.

9A

Reis läks väga hästi ja loodan kunagi veel tagasi minna, võib-olla isegi elama, küll elu näitab. Olen õnnelik, et klassijuhataja Riina meile sellise toreда reisi leidis ning olen tänulik, et vanemad meid sinna said lubada.

Milvi Marle Prii, 9A klass

